

AAN500007 / ANDRAGOGICKÉ TEORIE A AKTUÁLNÍ PROBLÉMY ANDRAGOGIKY

ANDR / Navazující magisterské studium

2014/2015

PhDr. Martin Kopecký, Ph.D., PhDr. Michal Šerák, Ph.D.

ZS 1/1, LS 1/1; povinně volitelný předmět

Zk / 8 kreditů

Cílem předmětu je seznámení s aktuálními problémy politiky a praxe vzdělávání dospělých, orientace v relevantních dokumentech a strategiích a pochopení vývoje andragogických teorií ve všech společenských, historických i ekonomických souvislostech. Kurz umožňuje porozumět současným trendům vývoje vzdělávání dospělých ve vyspělých zemích; pozornost je věnována rovněž situaci v ČR.

Charakteristika obsahu předmětu:

1. Koncept celoživotního učení (celoživotní vzdělávání, celoživotní učení, permanentní a cyklické vzdělávání, strategické dokumenty)
2. Vzdělávací politika ČR (aktuální dokumenty a strategie, role a přístup státu)
3. Současná situace vzdělávání dospělých v ČR (pozitiva a negativa, perspektivy dalšího rozvoje)
4. Participace dospělé populace na edukačních aktivitách (analýza výsledků dostupných statistických šetření – AES, LFS, CVTS, bariéry účasti)
5. Právní úprava vzdělávání dospělých (historický vývoj legislativy, lidovýchovný zákon, dekret o státní péči osvětové, osvětový zákon)
6. Aktuální situace a analýza relevantních právních norem (ústava ČR, školský zákon, vysokoškolský zákon, zákon o zaměstnanosti, zákoník práce)
7. Ověřování výsledků učení (zákon 179/2006 Sb., národní soustava povolání, národní soustava kvalifikací)
8. Financování aktivit vzdělávání dospělých (vícezdrojové financování, nástroje finanční podpory a motivace)
9. Evropské finanční zdroje (evropské fondy a mechanismy jejich využívání, operační programy, realizované výzvy)
10. Příklady systémových projektů DV: KONCEPT, UNIV, NSK
11. Problém kvality a efektivity ve vzdělávání dospělých (certifikace a standardizace, dostupné systémy řízení kvality, ekonomická návratnost vzdělávání)
12. Vzdělávání a zaměstnatelnost (analýza trhu práce, mobilita pracovní síly, vzdělávání jako prevence nezaměstnanosti)
13. Rekvalifikace (podmínky rekvalifikací, akreditace, aktuální situace v ČR)
14. Kritická analýza společnosti vědění (vývoj představ o společnostech vědění, rozporný vztah současné společnosti k vědění)
15. Celoživotní učení v politice UNESCO (vývoj od sedmdesátých let 20. století, aktuální specifika a trendy)
16. Celoživotní učení v politice OECD (vývoj od sedmdesátých let 20. století, aktuální specifika a trendy)
17. Celoživotní učení v politice EU (vývoj od osmdesátých let 20. století, aktuální specifika a trendy)

18. Celoživotní učení v politikách Rady Evropy, Světové banky a Mezinárodní organizace práce (vývoj od šedesátých let 20. století, aktuální specifika a trendy)
19. Tvorba vzdělávací politiky v podmínkách globálního vládnutí (pozice vzdělávací politiky ve veřejných politikách, její aktéři a ideová orientace, kritika neoliberalismu)
20. Realita celoživotního učení v makroregionech globalizovaného světa (pohled UNESCO a národních států)
21. Vzdělávání a učení se dospělých v kontextu sociální politiky (diskuse o klíčových soudobých problémech a úkolech v sociální a vzdělávací politice, podoby a proměny sociálního státu ve vztahu ke vzdělávání)
22. Vztah funkční gramotnosti a učení se dospělých (pohled hlavního proudu globalizované vzdělávací politiky a alternativní přístupy k němu)
23. Aktivní občanství jako priorita vzdělávací politiky (napětí mezi požadavkem adaptace a sociální změny – hledisko veřejných politik a rozhodujících andragogických teorií)
24. Vztah výzkumu, vědy, vzdělávací politiky a praxe vzdělávání dospělých (společné rysy a rozdíly)
25. Klíčové sociální teorie v andragogickém výzkumu (kritická teorie společnosti, poststrukturalismus, postmodernismus, sociální konstruktivismus aj.)
26. Učení se dospělých na pozadí sociálních změn (roviny jeho výzkumu – od individuální po globální)

Povinná literatura:

- ČSÚ. *Vzdělávání dospělých v České republice. Výstupy z šetření Adult Education Survey 2011*. Praha: ČSÚ, 2013. ISBN 978-80-250-2354-9.
- KAŠČÁK, Ondrej a Branislav PUPALA. *Škola zlatých golierov. Vzdelavanie v ére neoliberalizmu*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2012. ISBN 978-80-7419-113-8.
- KOPECKÝ, Martin. *Vzdělávání dospělých mezi politikou, ekonomikou a vědou. Politika vzdělávání a učení se dospělých v éře globálního kapitalismu*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2013. ISBN 978-80-7308-493-6.
- MŠMT. *Dokumenty o dalším vzdělávání a celoživotním učení*. [online] <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dokumenty-o-dalsim-vzdelavani-a-celozivotnim-uceni>
- MŠMT. *Průvodce dalším vzděláváním*. [online] Praha: MŠMT, 2009. http://www.msmt.cz/uploads/adult_education/Pruvodce_dalsim_vzdelavanim.doc
- ŠERÁK, Michal a Miroslava DVOŘÁKOVÁ. *Kapitoly z teorie a praxe vzdělávání dospělých*. Praha: Institut vzdělávání a poradenství ČZU v Praze, 2009. ISBN 978-80-213-2001-7.
- UNESCO. *Global Report on Adult Learning and Education*. Hamburg: UNESCO, 2009. ISBN 978-92-820-1169-0.
- VYCHOVÁ, Helena. *Vzdělávání dospělých ve vybraných zemích EU*. [online] Praha: VÚPSV, 2008. http://praha.vupsv.cz/Fulltext/vz_281.pdf

Doporučená literatura:

- BRDEK, Miroslav, JÍROVÁ, Hana a Vojtěch KREBS. *Trendy v evropské sociální politice*. Praha: ASPI, 2002. ISBN 80-86395-25-1.
- COUFALÍK, Jaromír. *Finanční pobídky na podporu vzdělávání*. [online] Praha: Národní vzdělávací fond, 2007.
http://old.nvf.cz/tisk/clanky/2007_01_moderni_rizeni.pdf.
- DALE, Roger a Susan ROBERTSON. (Eds.) *Globalisation and Europeanisation in Education*. Oxford: Symposium Books, 2009. ISBN 978-1-873927-90-8.
- JARVIS, Peter (ed.). *The Routledge International Handbook of Lifelong Learning*. London: Routledge, 2009. ISBN 978-0-415-58165-3.
- JARVIS, Peter. *Globalisation, Lifelong Learning and the Learning Society. Sociological Perspectives*. London, New York: Routledge, 2007. ISBN 415-35543-5.
- KALOUS, Jaroslav a Arnošt VESELÝ. *Teorie a nástroje vzdělávací politiky*. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1260-7.
- KALOUS, Jaroslav a Arnošt VESELÝ. *Vybrané problémy vzdělávací politiky*. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1262-3.
- KALOUS, Jaroslav a Arnošt VESELÝ. *Vzdělávací politika České republiky v globálním kontextu*. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1261-5.
- LAWN, Martin a Sotiria GREK. *Europeanizing Education. Governing a New Policy Space*. Oxford: Symposium, 2012. ISBN 978-1-873927-61-8.
- MILANA, Marcella a John HOLFORD. *Adult Education Policy and the EU. Theoretical and Methodological Perspectives*. Rotterdam: Sense Publishers, 2014. ISBN 978-94-6209-548-9. Dostupné jako e-kniha z:
<https://www.sensepublishers.com/>
- MŠMT. *Statistická šetření a průzkumy v dalším vzdělávání*. [online] Praha: MŠMT.
<http://www.msmt.cz/vzdelavani/statisticka-setreni-v-dalsim-vzdelavani-1>
- MŠMT. *Strategie celoživotního učení ČR*. Praha: MŠMT, 2007. ISBN 978-80-254-2218-2.
- RIZVI, Fazal a Bob LINGARD. *Globalizing Education Policy*. London: Routledge, 2010. ISBN 978-0-415-41627-6.
- ŠERÁK, Michal a kol. *Celoživotní učení a sociální politika: vazby a přesahy*. Praha: Asociace institucí vzdělávání dospělých ČR, 2012. ISBN 978-80-904531-3-5.
- UNESCO, UIL. *2nd Global Report on Adult Learning and Education. Rethinking Literacy*. UNESCO, 2013. ISBN 978-92-820-1180-5. Dostupné z:
<http://uil.unesco.org/home/>

Zkouška:

Podmínkou ke zkoušce je aktivní spoluúčast studentů ve výuce (v seminářích) včetně průběžné přípravy a individuálního studia domácí i cizojazyčné odborné literatury. Požadováno je především kritické čtení pramenů k vybraným otázkám diskutovaným v kurzu.

Získání atestace je podmíněno zpracováním zvoleného tématu a jeho ústní prezentace v seminářích (včetně následného odevzdání synopse v rozsahu přibližně 3 textových stran) nebo zpracováním písemné práce (v rozsahu 10 normostran). Témata prezentací (a jejich termínu) a písemných prací je třeba konzultovat s vyučujícími (podoba synopse / písemné práce musí být odsouhlasena vyučujícími).

Písemná práce musí vyhovovat základním požadavkům stanoveným katedrou pro vypracování písemných prací (viz Pokyny k vypracování bakalářské/diplomové práce). Titulní strana písemné práce má obsahovat název předmětu, název práce, jméno studenta, ročník, formu studia a datum vypracování práce. Práce musí mít stručný Úvod a Závěr, měla by být členěna do kapitol (s Obsahem). Práce musí obsahovat Soupis bibliografických citací (využité zdroje v textu – odborné knižní prameny, odborné články, případně další zdroje).

Zkouška má formu diskuze nad tématem ústní prezentace / písemné práce, její součástí je rovněž zodpovězení doplňujících otázek vycházejících z výše uvedeného přehledu témat (viz Charakteristika obsahu předmětu).